

Oponentský posudek k diplomové práci Hong Chi Tranové s názvem Jazyková a literární stránka soudních podání

I.

Předložená práce si klade, dle svého úvodu, za cíl popsat či snad nalézt způsoby, jakým mají být psána soudní podání. Autorka práci rozdělila na čtyři hlavní kapitoly, a to část věnovanou „českým žalobám“, dále faktorům ovlivňujícím styl soudních podání, následně americkým žalobám a poslední část se věnuje „příběhu“. Obsah práce shrnuje autorka v závěru.

II.

Z hlediska formálních náležitostí práce splňuje požadavky na tento druh prací kladený. Délka práce je adekvátní, autorka vychází z dostatečně rozsáhlého okruhu literatury, po jazykové stránce i co se týče formální úpravy je práce též v pořádku.

Díličí výhrady lze mít k použité literatuře. Pokud se autorka věnuje literárním stylům, bylo by žádoucí, aby se inspirovala v příslušné literatuře z oblasti jazykovědné. Z této oblasti autorka používá jen knihu Čmejrkové a kol. a Krause. Kupříkladu se autorka mohla inspirovat v knize prof. Marie Čechové (a kol.) Současná stylistika, Nakladatelství LN, 2008 (kniha se ovšem v knihovně PF UK nenachází).

III.

Pokud jde o obsah práce, první otázka, kterou si čtenář nutně musí položit, se týká materiálu, se kterým autorka pracovala. Chce popisovat styly soudních podání – kolik takových podání měla k dispozici, aby je mohla posoudit? V práci autorka zmiňuje práci s cca 50 podáními, což není příliš reprezentativní vzorek. To nicméně není největší problém práce. Hlavní slabinu shledávám v domněnkách či předpokladech autorky, které jen stěží mohou mít pevnou oporu. Autorka v podstatě předpokládá, že soudní podání činí jen právní profesionálové (roz. advokáti), kteří mají specifický styl vyjadřování. Tak tomu přece není, na soudy se obracují mnohdy lidé bez právního vzdělání a bez právního zastoupení a ti také činí soudní podání. Takových míst je v práci více.

Tak například v kapitole 1.2 autorka tvrdí, že autorům právních textů (míněno soudních podání) dělá největší problém naplnit požadavek srozumitelnosti. Takový paušalizující soud či snad premisa dle mého nemůže obstát. Pochopitelně jsem se setkal ve své praxi s podáními srozumitelnými i nesrozumitelnými, ovšem to je nutno přičítat osobě pisatele, nikoliv specifickému stylu. Lze připustit, že určitá specifika vyjadřování jsou v textech soudních podání jasně patrná, to však neplatí jen o soudních podáních, ale i o soudních rozhodnutích, mnohdy též i o textech zákonů.

Co je pro vyjadřování právníků typické, a to všech, nejen advokátů, je určitá deformace jazyka v podobě užívání zvláštních spojení, vazeb, vedlejších věc v souvětí, spojek apod. Sama autorka již tento styl přijala zčásti za vlastní, což je patrné v pasážích, ve kterých se snaží „korigovat“ chybné vazby, spojení či jiné prvky textů. Např. na str. 13 opravuje

autorka předchozí stylisticky chybný text takto: „*Ohrožení zdravotní nezávadnosti živočišných produktů je stěžejním momentem, kdy je nutné posoudit závažnost protiprávního jednání ...*“. Podřadící spojka „kdy“ je zde použita nevhodně, neboť se jedná o příslovce času (obdobně se se stejnou frekvencí používá nesprávně spojka „když“). Správně by formulace měla znít např. takto: „*Ohrožení zdravotní nezávadnosti živočišných produktů je stěžejním momentem, který je klíčový pro posouzení závažnosti protiprávního jednání ...*“.

Podobně nadsazené jsou i další soudy autorky, např. když hovoří na str. 13, kritizujíc nadužívání některých slov, o aroganci pisatele vůči čtenářům a sebestřednosti. Není zřejmé, co tím autorka míní a proč takový závěr vůbec činí. Úsměvná je pasáž věnovaná latinským výrazům, které by dle autorky neměly být vůbec užívány v podáních, snad jen v soudních rozhodnutích

Výhrady lze mít i k dalším autorčiným tezím. Tak například v pasáži věnované žalobám v prostředí práva USA vysvětluje zásadu *iura novit curia* v takovém kontextu, z něž plyne, že v tuzemsku není třeba soudu poskytovat právní hodnocení, vysvětlení práva, protože soud právo zná. Nevím, odkud se toto tvrzení bere. Zásada *iura novit curia* neznamená podle mého názoru nic jiného, než že právo (ve smyslu existence formálních pramenů práva) není předmětem dokazování tak, jako jsou prokazovány skutkové okolnosti případu. To však neznamená, že účastník řízení nemusí či nemá argumentovat právně, že nemusí vyložit svůj náhled na relevantní ustanovení zákona apod. Uznávám, že autorka nemůže znát detailně prostředí soudních síní, nicméně představa, že účastník řízení vylíčí pouze určité skutkové okolnosti a jeho úspěch ve sporu je zaručen, je mylná. Je tomu totiž obvykle naopak. Mnohdy totiž skutkový základ sporu nedává jinou naději na úspěch než v případě, že skutkové okolnosti jsou doplněny náležitou argumentací právní, jejímž cílem je přesvědčit soudce, aby právě takto případ posoudil, protože odlišné právní posouzení by muselo vést k neúspěchu ve sporu (např. nelze prosadit plnění ze smlouvy, ale pokud se věc posoudí podle pravidel o bezdůvodném obohacení, lze ve sporu zvítězit, avšak o takové kvalifikaci je nutno soudce nejdříve přesvědčit). Je samozřejmé, že soudce nemusí argumentaci přisvědčit a posoudí si věc po právní stránce zcela autonomně. To však je společné pro všechny typy právní kultury.

IV.

Nepochybuji o tom, že autorka vynaložila značné úsilí na zpracování zvoleného tématu. Sama přiznává, že byla od tématu odrazována, přesto se téma pokusila zpracovat. Nejasný je bohužel závěr, ke kterému autorka dospívá, ovšem podle mého soudu se nedá nějaký konkrétní závěr v tomto případě vlastně ani očekávat.

Jako celek práce není špatná, autorka se pokusila popsat zvolené téma a zřejmě jí nelze přičítat k tíži, že práce nevyznívá příliš přesvědčivě. Nejspíše je toho důvodem skutečnost, že autorka se uchyluje ke zjednodušeným hodnocením, nepodloženým premisám apod. V zásadě lze říci, že pokud by se autorka takového přístupu vyvarovala, práce by působila lépe. Základní problém vidím v tom, že autorka není a nemůže být schopna opatřit si reprezentativní vzorek materiálu k porovnání. Otázkou navíc je, odkud by jej měla brát. Osobně bych považoval za vhodnější, kdyby se autorka zaměřila spíše na stylistiku soudních rozhodnutí. To by mělo mj. tu výhodu, že by rozebírala formu aktů, které působí navenek,

tudíž nároky na ně kladené by měly být výrazně vyšší, než nároky kladené na soudní podání. Navíc by autorka měla k dispozici množství materiálu, jehož styl je často stejně prapodivný, jako styl soudních podání. Nehledě k tomu, že soudců je výrazně méně, než účastníků soudních řízení.

Práci doporučuji k obhajobě s tím, že hodnocení práce bude na průběhu obhajoby záviset.

V Praze dne 13. 9. 2013

JUDr. Jan Tryzna, Ph.D.